

v §u 3 pojem příbytečného poukazem na § 58 služební pragmatiky, takže ohledně zaměstnanců pragmatikálních nemůže býti vůbec pochybnosti, že aktivní, nyní místní, přídavky pod něj nespádají a exekuci jsou podrobeny. To však, co platí pro státní zaměstnance pragmatikální, platí nyní i pro zaměstnance státních železnic, neboť čl. X. zákona ze dne 7. října 1919, čís. 541 sb. z. a n. nařídil, by byly i jejich poměry a požitky upraveny podle zásad, na nichž vybudoval zákon požitky zaměstnanců podléhajících všeobecné služební pragmatice, aby tedy i jim byly poskytnuty výhody čl. II. záležející ve všeobecném zvýšení aktivního přídávku přejmenovaného na přídavek místní. Nařízená úprava požitků železničních zaměstnanců byla provedena, příbytečné, jež dříve pobírali, bylo jim zastaveno, místní přídavky nyní jim vyplácené musí býti po právní stránce a jmenovitě s hlediska práva exekučního posuzovány stejně jako místní přídavky zaměstnanců pragmatikálních. Jsou podrobeny exekuci stejně jako vlastní služné a musí býti při vypočítávání nezabavitelné části dlužníkových příjmů na ně brán stejný zřetel. Jelikož příjmy ty při započítání místního přídávku přesahují částku 6.000 Kč, není povolena exekuce nepřípustnou, a byl návrh na její zrušení zamítnut právem. Jelikož dovolací rekurs vymáhajícího věřitele byl k uplatnění jeho práva nutným, musily býti jeho útraty podle §u 74 ex. ř. přisouzeny proti dlužníku jako další útraty exekuční. Návrhu, by byly uloženy ku placení také železničnímu eráru, jako poddlužníku, jenž svým rekusem je zavinil, nebylo vyhověno, neboť není zvláštního předpisu, jenž by činil veřejný úřad poddlužníka zodpovědným za útraty, jež vzejdou vymáhajícímu věřiteli jeho návrhem neb rekusem dle §u 295 ex. ř., a nelze takový závazek dovoditi ani ze všeobecného předpisu §u 74 ex. ř., jenž ukládá náhradu útrat jenom dlužníkovi, ani §§ 78 ex. ř. a §u 41 c. ř. s., poněvadž podle těchto předpisů lze uložiti náhradu útrat pouze podlehnoucí straně, nikoliv však třetím osobám, třebaš byly na exekučním řízení súčasně jako poddlužníci.

Čís. 5569.

Do základny pro vyměření povinného dílu jest započísti i zákonný přední odkaz manželův dle §u 758 obč. zák.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1925, R I 939/25.)

Zůstavitelka Vilemína B-ová ustanovila jediným dědicem svého manžela Adolfa B-a. Jmění zanechala celkem 14.680 Kč, dluhů 10.596 Kč. Rodiče zůstavitelčiny uplatnili právo na povinný díl k šestině čisté pozůstalosti. P o z ů s t a l o s t n í s o u d přiznal žadatelům z čisté pozůstalosti 4.084 Kč šestinu 680 Kč, 60 h, každému 340 Kč 30 h, při čemž neodečetl od pozůstalostního jmění přednostní odkaz manželův (zařízení bytu) 10.915 Kč. R e k u r s n í s o u d změnil napadené usnesení v ten rozum, že se rodičům zůstavitelky nedostane povinného dílu. D ů v o d y: Povinný díl jest sice vypočítati dle §u 786 obč. zák. beze zřetele na odkazy a jiná břemena z posledního pořízení. Předpis tento má však pouze vyjádřiti, že zůstavitel nesmí nepominutelného dědice zkrátiti na-

řizeními v posledním pořízení, zejména odkazy. Na přednostní odkaz ve smyslu §u 758 obč. zák. se však předpis §u 786 obč. zák. nevztahuje, ježto přednostního odkazu dostává se manželé již ze zákona a bez ohledu na nepominutelné dědické právo zůstavitelových rodičů. Ostatně v době, kdy § 786 obč. zák. vešel v platnost, nebylo ještě pozdějšího ustanovení §u 758 obč. zák. Dle §u 766 obč. zák. přísluší zůstavitelovým rodičům jako povinný díl třetina toho, čeho by se jim dostalo při zákonné posloupnosti. Při vypočtení povinného dílu v tomto případě jest proto nejdříve určiti zákonný dědický podíl, jehož by se rodičům dostalo, kdyby tu nebylo posledního pořízení. Zákonné dědické právo rodičů jest tu omezeno tím, co by manžel zůstavitelky obdržel ze zákona. Dle §u 757 obč. zák. dostane se manželé, není-li tu dětí, nýbrž pouze rodiče zůstavitelovi, polovina pozůstalosti, dle §u 758 obč. zák. obdrží jakožto zákonný přednostní odkaz též věci náležející do manželské domácnosti. V dalším vzhledem k zjištěnému stavu jmění, dluhů i přednostního odkazu vypočítal rekursní soud, že na povinný díl rodičů zůstavitelčiných nic nezbylo.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Podstata vývodů napadeného usnesení spočívá v tom, že dle znění §u 786 obč. zák. nemá povinný díl býti omezen nařízenými poslední vůle, ku kterým však nepatří přední odkaz pozůstalého manžela, jenž mu přísluší ze zákona (§ 758 obč. zák.), a že základem pro vypočtení povinného dílu rodičů zůstavitelčiných jest $\frac{1}{3}$ jejich zákonného podílu (§ 766 obč. zák.), od kterého by bylo odpočísti nejen zákonný díl pozůstalého manžela, nýbrž i jeho zákonný přední odkaz. Stěžovatelé však právem brojí proti tomuto názoru. Otázka tato zůstala ovšem až dosud značně spornou. Zastanci názoru, hájeného též rekursním soudem, uvádějí, že právní ústav povinného dílu dle svého účelu obmezuje volné pořizování, by nejbližším příbuzným, nepominutelným dědicům, byla zachována aspoň část zůstavitelova jmění, která však činí jen určitý díl zákonného podílu. Přední odkaz pozůstalého manžela plyne však ze zákona a, kdyby se při vyměření povinného dílu neodčítal, bylo by vypočtení povinného dílu protizákonné, poněvadž ustanovením §u 69 I. dílčí novely (§ 758 obč. zák.) nebyly předpisy §u 765 a 766 obč. zák. dotčeny (viz článek o tom pojednávající v časopise Gerichtszeitung z roku 1914 čís. 50, Notariatszeitung z roku 1915, čís. 20 a z roku 1916, čís. 34, 39 a 43). Než názorům těmto nelze přisvědčiti. Práva pozůstalého manžela byla novým ustanovením §u 757 obč. zák. o jeho zákonném dílu dědickém nejen proti dětem, nýbrž zejména proti dalším příbuzným zůstavitelovým značně rozšířena a tím jeho postavení proti dřívějšímu stavu zlepšeno. Mimo to poskytnut mu dle nového předpisu §u 758 obč. zák. nárok na »přední odkaz« movitých věcí, patřících k manželské domácnosti, tedy nikoli sice jako zvláštní zákonný podíl, avšak přece na základě zákona, vedle uvedeného již zákonného podílu, tedy nikoliv jako povinný díl. Přední odkaz pozůstalého manžela, patře mu ze zákona, nemá proto místa vedle dědického práva ze závěti nebo

dědické smlouvy. Účelem jeho bylo, aby z důvodů piety dostalo se pozůstalému manželi věci jemu milých, protože jich užíval snad po dlouhá léta ve společné domácnosti se zemřelým. Ustanovení zákona nezamýšlí tedy ani tak hmotné zvětšení jeho dědického práva, jež beztak již doznalo rozšíření, jako spíše uznání jeho ideálního zájmu, aby podržel i nadále věci, k nimž ho pojí osobní vztahy z doby manželského spoluzití. Při vypočtení povinného dílu dlužno tedy sice každým způsobem odečísti od čisté pozůstalosti zákonný podíl dědický pozůstalého manžela, ale jeho zákonný přední odkaz nemůže ještě dále obmezovati povinný díl nepominutelných dědiců. K tomu přistupuje ještě úvaha, že zákonné poznačení »přední odkaz«, jinak dosti nepřiléhavé, nemá míti význam jen teoretický, nýbrž mají o něm platiti také předpisy zákona o odkazech vůbec, zejména §§ 648 a 786 obč. zák. (viz důvodovou zprávu panské sněmovny k řu 69 I. dílčí novely str. 103 a rozhodnutí čis. 1036 sb. n. s.). Nebyly-li změněny §§ 765—766 obč. zák., zůstal první dílčí novelou beze změny též ř 786 obč. zák., jehož platnost se vztahuje nejen na odkazy a přední odkazy z posledního pořizení, nýbrž i na zákonný přední odkaz pozůstalého manžela dle řu 758 obč. zák., na kterýž se při vypočtení povinného dílu nebere zřetel (srv. Rob. Mayr, Lehrbuch des bürgerlichen Rechtes, II. svazek, 5. kniha, vydání z roku 1923, str. 190 a 306, Ehrenzweig, System II. svazek 2. díl, vydání z roku 1924, ř 488 str. 359—361 a ř 530 str. 549 a články v časopisech Gerichtszeitung z roku 1915, čis. 34 a Notariatszeitung z roku 1916 čis. 36). Z vylíčené povahy a účelu zákonného předního odkazu manželova plyne, že nemůže býti řeči o tom, že se povinný díl vypočítává proti zákonu, pakli se započítává do základny pro vyměření povinného dílu. An spočívá na ustanovení zákona, nelze k němu přihlížeti při dědické posloupnosti ze závěti, jak tomu je v tomto případě, neboť jako věřitelé pozůstalosti, tak i nepominutelní dědicové jdou za všech okolností před odkazovniky. Kdyby i na přední odkaz pozůstalého manžela ze zákona mělo býti při vypočtení povinného dílu hleděno, chránil by se pozůstalý manžel tak dalece, že by to bylo nespravedlivé na úkor nepominutelných dědiců, zvláště při malých pozůstalostech, kde řečený přední odkaz obsahuje převážnou část pozůstalosti neb dokonce její celý objem.

Čis. 5570.

O nároku spoluvlastníka proti druhému spoluvlastníku, by mu bylo ve společné nemovitosti přenecháno používání části místností, lze soudu rozhodnouti teprve, nemohli-li se podílníci o užívání dohodnouti ani losem ani rozhodčím. Nemožnost upravití užívání společného majetku dohodou stran, losem nebo rozhodčím musí býti v žalobě tvrzena a žalobcem dokázána.

Společná držba a správa společné věci ve smyslu řu 833—835 obč. zák. není obmezována jen potud, pokud společníci jednají srovnale.

Pro spoluvlastníka — manžela — neplatí při výkonu práv dle řu 828—838 zvláštní morální povinnosti.

Spoluvlastník je povinen zdržeti se jakéhokoliv samovolného jednání se společnou nemovitostí.